

KURS 5 · ØKT 3

Bygg et bedre svar

9. trinn

40 av 60 min

Uten KI, øvelsestekster på papir

Mål for økta: elevene kan sammenligne to svar på samme spørsmål, se forskjellen på et svar som høres sikkert ut og et som er godt underbygget, og skrive et revidert svar med kilder og et ærlig usikkerhetsnotat.

Kort fortalt: gruppene får to svar på samme spørsmål, ett som høres sikkert ut og ett som er mer forsiktig. De stemmer først på hvilket som høres best ut, setter så etiketter på hver setning, og skriver til slutt et bedre svar med kilder og et usikkerhetsnotat. Elevene skal gå ut av timen med at et sikkert svar ikke er det samme som et riktig svar, og at det er en styrke å si hva man ikke vet.

Før timen

rundt 15 min

- Skriv ut svarark og kildeutdrag: [svar-okt-3.pdf](#). Side 1 og 2 er par 1 (stemmerett), side 3 og 4 er par 2 (Et dukkehjem). Halvparten av gruppene på tre får par 1, resten par 2.
- Side 5 i samme fil er skrivearket, ett per gruppe. Side 6 er en ekstratekst (se «Tilpasning»).
- Legg ett par og skrivearket i en konvolutt per gruppe. Legg kildeutdragene i en egen konvolutt. De deles ut først i trinn 2.
- Finn fram rutinekort og etikettkort fra økt 1.
- Elevene trenger KI-loggen sin ([ki-logg.pdf](#) hvis noen trenger nytt ark).
- Les «Det du trenger å vite» under, og fasiten i fasiten for kurset (egen PDF på øktsiden).
- Åpne presentasjonen: [okt-3.html](#). Trykk N for å se lærernotatene under lysbildet. PDF-en er reserve hvis nettleseren ikke virker.

Det du trenger å vite

Om tekstene: svarene er øvelsestekster med innebygde feil, skrevet av oss for å ligne KI-svar. Si det til elevene.

Et ærlig usikkerhetsnotat sier hva du har sjekket, hva du ikke fikk sjekket, og hvor sikker du er. Eksempel: «Jeg har sjekket årstallene mot SNL. Jeg fant ikke hvem som var først i Europa. Jeg er sikker på årstallene, men ikke på resten.»

Par 1, stemmerett:

- Svar 1 høres sikkert ut og har flest feil. Riktig: norske kvinner fikk begrenset stemmerett i 1901 og 1907 og alminnelig stemmerett ved stortingsvalg i 1913. Norge var ikke først i verden (New Zealand 1893, Australia 1902, Finland 1906). Gina Krog ledet kampen, men den første kvinnen på Stortinget var Anna Rogstad, fra 1911. Stemmerettsalderen var 25 år, ikke 18.
- Svar 2 er forsiktig og nesten helt støttet. Setningen om at Finland var først i Europa står ikke i kildeutdraget, så den er ikke støttet. Det betyr ikke at den er usann, bare at kilden vi har, ikke sier det.

Par 2, Et dukkehjem:

- Svar 1 har feil: stykket ble utgitt i København, ikke Kristiania. Det ble ikke forbudt, men skapte stor debatt. Ibsen skrev selv, motvillig, en ny slutt for Tyskland. Setning 6 er en mening.
- Svar 2 har én feil: Et dukkehjem var ikke Ibsens første suksess, men hans store internasjonale gjennombrudd.

Mønsteret i begge parene: det sikre svaret har flest feil. Det forsiktige er bedre underbygget, men heller ikke feilfritt. De fleste grupper vil likevel stemme på det sikre svaret i trinn 1. Det er forventet, og det er poenget.

Slik går timen

Del	Lysbilde	Tid
Start: hva tror du?	1 og 2	3 til 5 min
Fakta: sikker er ikke riktig, usikkerhetsnotat	3 til 5	6 til 10 min
Praktisk: førsteinntrykk, etiketter, bedre svar	6 til 8	14 til 18 min

Del	Lysbilde	Tid
Diskusjon	9	6 til 10 min
KI-logg	10	3 til 5 min

Lysbilde 11 er kilder, og trenger ikke vises i timen.

Start: hva tror du?

3 til 5 min

KJERNE

Lysbilde 1 og 2. Ble KI-loggen fra økt 2 flyttet, gjør elevene den nå.

Ellers deler du ut en lapp til hver elev. **Si:** «Hva er viktigst i et godt svar: at det høres sikkert ut, eller at det er riktig? Kan et svar være begge deler? Skriv det på lappen.» Lappen legges i konvolutten.

1. Fakta og info

6 til 10 min

KJERNE

Lysbilde 3. Si: «Et svar kan være flytende, kort og bestemt og likevel ha feil. Et forsiktig svar kan være bedre underbygget.»

Lysbilde 4. Si: «Et ærlig usikkerhetsnotat sier tre ting: hva du har sjekket og mot hvilken kilde, hva du ikke fikk sjekket, og hvor sikker du er.» Les eksempelet på lysbildet.

Lysbilde 5. Si: «Du kan stole mer på et svar når påstandene kan sjekkes, når kildene finnes og sier det svaret bruker dem til, og når svaret sier fra om det det ikke vet.»

2. Praktisk

14 til 18 min

KJERNE

Grupper på tre. Halvparten har par 1 (stemmerett), resten par 2 (Et dukkehjem).

Lysbilde 6. Trinn 1: førsteinntrykk (2 min). Del ut konvoluttene med svarene og skrivearket.

Si: «Dette er to svar på samme spørsmål, skrevet for å ligne KI-svar. Les begge, uten kilder. Stem i gruppen: hvilket høres best ut? Skriv resultatet på skrivearket.»

Lysbilde 7. Trinn 2: sett etiketter (6 til 8 min). Del ut kildeutdragene.

Si: «Bruk kildeutdragene og sett etikett på hver setning i begge svarene. Meninger merkes, men sjekkes ikke.»

Lysbilde 8. Trinn 3: skriv et bedre svar (6 til 8 min). **Si:** «Skriv et nytt svar på fire til seks setninger. Bare påstander som er støttet. Skriv kilden etter påstandene, og avslutt med et usikkerhetsnotat.»

Se etter, og spør:

- Grupper som stemmer på svar 1 i trinn 1. Det er forventet. Ta det opp i diskusjonen.
- Grupper som kopierer svar 2. Spør: «Er alle setningene i svar 2 støttet av kildene?»
- Grupper med par 1 som setter motsagt på Finland i svar 2. Spør: «Sier kilden at Finland ikke var først?» (Nei. Den sier det ikke i det hele tatt, så etiketten er ikke støttet.)

3. Diskusjon

6 til 10 min

Lysbilde 9. Still ett spørsmål om gangen. La elevene tenke alene i et halvt minutt, snakke med den som sitter ved siden av i ett minutt, og si det til hele klassen etterpå.

- **Kjernespørsmål:** «Hvilket svar hørtes best ut, og hvilket var best underbygget?» (I begge parene: svar 1 hørtes best ut, svar 2 var best underbygget.)
- **Utdyping:** «Hvorfor høres det sikre svaret bedre ut?» (Det er kort, bestemt og sier aldri at noe er usikkert.)
- **Utdyping:** «Hvordan kan dere se forskjell på et svar som vet noe, og et som bare høres ut som om det vet?» (Sjekk påstandene mot en kilde. Tonen sier ingenting.)

- **Utdyping:** Be en gruppe lese opp usikkerhetsnotatet sitt. «Gjør det svaret svakere eller sterkere?» (Sterkere. Leseren vet hva hen kan stole på.)

4. Skrivning og refleksjon

3 til 5 min

KAN FLYTTES

Lysbilde 10. Elevene ser på lappen fra starten. Så skriver de i KI-loggen:

- Dagens spørsmål: «Hva vil du gjøre neste gang du får et svar fra en KI-chatbot?»
- «Nå tenker jeg...»
- «Jeg lurer på...»

Har dere dårlig tid, flytter du denne delen til starten av neste kurs.

Misforståelser å følge med på

- At et svar med usikkerhetsnotat er dårligere enn et svar uten.
- At et svar med kilde er riktig. Kilden må finnes og si det svaret bruker den til.
- At svar 2 er feilfritt fordi det er forsiktig.

Tilpasning

- **Kort tid:** gruppen setter etiketter bare på svar 1 og skriver et revidert svar på tre setninger.
- **Mer tid:** gruppene bytter par. Eller gruppen skriver et svar som høres sikkert ut og har én villedende setning, og lar en annen gruppe finne den.
- **Mer tid, språk og logikk:** gruppen får ekstrateksten om påskekrim (side 6 i [svar-okt-3.pdf](#)). Den har riktige fakta, men et sirkelargument, en anglisisme og to setninger som motsier hverandre. Spør: kan en tekst ha riktige fakta og likevel være dårlig? Fasiten står på kurssiden. Ideen bygger på rådene om språk og logikk i NDLAs «Kritisk blikk på KI-genererte tekster» (2026).

Videre

Etikettene brukes igjen i kurs 6, 7 og 10. Ta vare på rutinekortet og etikettkortene.

To artikler fra NDLA passer som videre arbeid. Begge er skrevet for videregående skole, så les dem før du bruker dem med elevene:

- «Kritisk blikk på KI-genererte tekster» (Marthe Johanne Moe, april 2026): fire råd for å sjekke KI-tekst, om kilder, språk, logikk og dato.
- «Kan KI være en kilde?» (Marthe Johanne Moe, juni 2026): elevene sammenligner KI-sammendrag i to søkemotorer. Passer som lærerdemo på storskjerm. Poenget: et KI-svar har ingen ansvarlig forfatter og kan endre seg, og er derfor ikke en kilde.

Kilder og kreditering

- Store norske leksikon, «stemmerett», «Gina Krog», «Anna Rogstad», «Et dukkehjem», «Henrik Ibsen» og «påskekrim», sist endret september 2026, lest 12. oktober 2026.
- NDLA, «Kritisk blikk på KI-genererte tekster» og «Kan KI være en kilde?» (2026), CC BY-SA 4.0. Lenket, ikke kopiert.